

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 542/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť T. M., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Trenčín, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 3 Tpo/38/2012-63 z 26. júla 2012 v spojení s uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 0 Tp/68/2012-13 zo 4. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2012 doručená sťažnosť T. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne

(ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tpo/38/2012-63 z 26. júla 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 0 Tp/68/2012-13 zo 4. júla 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v T., odboru kriminálnej polície pod ČVS: ORP-125//1-OVK-TN-2012 zo 7. marca 2012 bolo začaté trestné stíhanie vo veci podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) pre zločin neoprávnenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením toho istého orgánu pod ČVS: ORP-125//1-OVK-TN-2012 zo 4. júla 2012 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie sťažovateľovi pre zločin neoprávnenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) Trestného zákona. Okresný súd rozhodol svojím uznesením č. k. 0 Tp/68/2012-13 zo 4. júla 2012 o väzbe sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a zároveň neprijal písomný sľub sťažovateľa ako prostriedok náhrady väzby. Krajský súd konajúc o sťažnosti podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku rozhodol svojím uznesením č. k. 3 Tpo/38/2012-63 z 26. júla 2012 o jej zamietnutí a taktiež neprijal návrhy na prevzatie záruk za ďalšie správanie sťažovateľa ako obvineného poskytnutých jeho rodinnými príslušníkmi a známymi ako prostriedky náhrady väzby. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3. Argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti je koncentrovaná do dvoch oblastí.

3.1 V prvej napáda pochybenia v postupe orgánov činných v trestnom konaní, ktorým vytýka to, že (i) „... vyšetrovateľ vydal nové uznesenie ČVS: ORP-125//1-OVK-TN-2012 zo dňa 7. 3. 2012, ktoré ale neodstránilo svoju nepreskúmateľnosť... Najmä v otázke právnej kvalifikácie (ktorá nesúhlasí so skutkom), kedy tam opísaný skutok vykazoval znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 172 ods. 1 písm. c, d TZ a nie § 172 ods. 1

písm. a, b TZ. Z uvedeného uznesenia ani nie je zrejmé z akých konkrétnych dôvodov bolo trestné stíhanie vôbec zastavené.“, (ii) „Na podklade tohto uznesenia boli vykonané ďalšie procesné úkony a to: zadržanie osoby podozrivej..., výsluch svedka a bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia... , ako aj uznesenie o vzatí do väzby. Mám zato, že uvedené úkony boli a sú nezákonné nakoľko ich podkladom bolo nezákonné uznesenie a teda... že došlo k stíhaniu síce zo zákonných dôvodov ale nezákonným spôsobom.“, (iii) „Vznesenie obvinenia voči mojej osobe... bolo... úmyselne pozdržané práve preto, aby som ja resp. môj obhajca nemohli byť prítomný pri výsluchu... svedkov a klásť svedkom otázky. Týmto postupom OČTK došlo k porušeniu rovnosti zbraní a na takto nezákonne vykonaných dôkazoch súdy rozhodli o mojom väzobnom stíhaní. V tomto smere mi za pravdu dáva i odôvodnenie napádaného rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, ktoré potvrdzuje potrebu týchto svedkov opätovne vypočuť.“.

3.2 V druhej napáda postup súdov pri rozhodovaní o jeho väzobnom stíhaní, a to predovšetkým krajského súdu, keď uvádza „... poukazujem na skutočnosť, že som v prípade rozhodovania odvolacieho súdu o mojom väzobnom stíhaní nebol vypočutý a teda som sa osobne nezúčastnil konania pred odvolacím súdom. Moja osobná účasť na súdnom konaní patrí medzi dôležité záruky ochrany mojich základných práv, pretože vytvorenie priestoru na účinné vznesenie námietok (v kontradiktórnej schéme konania) najlepšie zaistí ich ochranu.“.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné právo T. M. upravené v čl. 47 ods. 3 Ústavy... v spojení s čl. 6 Dohovoru... uznesením Okresného súdu... sp. zn. 0 Tp/68/2012 z 4. 7. 2012 porušené bolo.“

2. Základné právo T. M. upravené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy... a čl. 5, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru... uznesením Krajského súdu... sp. zn. 3 Tpo/38/2012 z 26. 7. 2012 porušené bolo.“

3. Uznesenie Okresného súdu... sp. zn. 0 Tp/68/2012 z 4. 7. 2012 a uznesenie Krajského súdu... sp. zn. 3 Tpo/38/2012 z 26. 07. 2012 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

4. *T. M. sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur...*
5. *T. M. sa priznávajú trovy konania/právneho zastúpenia...*
6. *Žiadosti o okamžité prepustenie na slobodu sa vyhovuje.“*

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Článok 17 ods. 1 ústavy zaručuje osobnú slobodu. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

8. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom... zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní [písm. c)]. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná... Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu...

10. Dohovor v čl. 5 a ústava v čl. 17 sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca.

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil

prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (obdobne III. ÚS 271/07).

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05).

13. Ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02).

14. Základné právo podľa čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí brať ústavný súd do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98). Aj čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43). Každé pozbavenie osobnej slobody zároveň musí byť v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou (Morsink v. Holandsko z 11. mája 2004).

15. Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ako doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

- a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,
- b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

- c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku konať a rozhodovať možno len o väzbe osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie. Odôvodnenie rozhodnutia o väzbe obsahuje aj uvedenie skutkových okolností, o ktoré sa výrok rozhodnutia o väzbe opiera. O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. ... Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia...

16. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho základných práv a slobôd zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru došlo uznesením krajského súdu č. k. 3 Tpo/38/2012-63 z 26. júla 2012 v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 0 Tp/68/2012-13 zo 4. júla 2012.

II.A

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím okresného súdu

17. V čl. 127 ods. 1 ústavy zakotvený princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

18. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného súdu v trestnej veci sťažovateľa, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľ aj využil), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

20. Krajský súd v uznesení č. k. 3 Tpo/38/2012-63 z 26. júla 2012 v podstatnom uviedol:

„Väzba je inštitút trestného konania umožňujúci na základe rozhodnutia súdu dočasne zbaviť osobnej slobody obvinenú osobu. Podstatným rysom väzby je dočasné obmedzenie niektorých základných občianskych slobôd a práv, ktoré nie sú však v súlade so zásadou prezumpciou neviny účelom, ktorý by bol väzbou sledovaný, ale jeho nevyhnutným sprievodným znakom a prostriedkom. Použitie každého z väzobných dôvodov je podmienené zvláštnymi hľadiskami sledujúcimi ochranu pred určitým škodiacim následkom, ktorý by podľa všetkých okolností mohol nastať, pokiaľ by obvinená osoba bola na slobode. V tomto prípade je to obava, že by po prípadnom prepustení na slobodu pokračoval v trestnej činnosti a to najmä drogového charakteru, ktorá je spoločnosťou intenzívne sledovaná, vzhľadom na to, že prináša so sebou značné ujmy na fyzickom, ale najmä psychickom zdraví konzumentov drog.

Krajský súd sa v prvej rade zaoberal procesným postupom vyšetrovateľa, pri objasňovaní predmetného konania obvineného. Je potrebné konštatovať, že výsluchy namietaných svedkov boli vykonané ešte predtým, než mal obhajca možnosť zúčastniť sa ich výsluchu a preto bude zrejme potrebné týchto svedkov opätovne za prítomnosti obhajcu vypočuť, najmä keď prokurátor v návrhu na vzatie obvineného do väzby uvádza, že bude potrebné vypočuť ďalších svedkov - odberateľov drog. Tvrdenie obhajoby o neprítomnosti súhlasu prokurátora na zadržanie podozrivého T. M. je nepravdivé (viď č. l. 14 trestného spisu). Taktiež domová prehliadka bola vykonaná na žiadosť prokurátora na príkaz súdu (č. l. 60) v súlade s Trestným poriadkom. Na druhej strane však podľa názoru súdu sú prítomné dostatočné dôvody a dôkazy pre vzatie obvineného do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. aj bez prihliadnutia k výpovediam Z. V. a M. S. Faktom zostáva, že obvinený pri výsluchu za prítomnosti obhajcu dňa 4. 7. 2012 sa doznal, že drogy zakúpil, pričom z ďalších dôkazov vyplýva, že vo väčšom množstve. Správne preto okresný súd konštatoval, že z tohto pohľadu tvrdenie obvineného, že ich zakúpil pre vlastnú potrebu je krajne nevierohodné, nehľadiac na to, že vykazuje aj v tomto prípade všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu uvedené v § 172 ods. 1 Tr. zák.. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že podstatný pre vzatie obvineného do väzby je samotný skutok a nie jeho právne posúdenie, ako namieta obhajoba. Podstata skutku v tomto prípade spočíva v zaobstaraní a držbe drog

vo väčšom množstve ako požaduje zákon pre svoju potrebu tak, ako to vyplýva z uznesenia o vznesení obvinenia. Prihliadajúc ďalej k osobe obvineného, jeho osobným, sociálnym pomerom, ale i zamestnaniu a jeho pracovnej činnosti, z ktorej príjmy mohli slúžiť na nákup drog, ako aj predchádzajúcemu životu, ako vyplýva z obsahu trestného spisu, sú teda prítomné všetky požiadavky pre väzbu v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. tak, ako sú konštatované v uznesení okresného súdu a preto jeho vzatie do väzby je zákonné a v súlade so zákonom je aj neprijatie jeho písomného sľubu.

Na základe vyššie uvedeného, ako aj dôvodov naznačených v napadnutom uznesení aj bez prihliadnutia k výpovediam namietaných svedkov, krajský súd sťažnosť obvineného zamietol, nepovažoval za dostatočný jeho písomný sľub a neprijal ani návrhy uvedených osôb za prevzatie záruk za ďalšie jeho správanie. Ako vyplýva z už konštatovaného návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby vo veci sa bude konať ďalšie dokazovanie k objasneniu všetkých otázok potrebných pre samotné rozhodnutie vo veci a v závislosti na jeho výsledkoch, najmä na vyriešení otázky na aký účel predmetné drogy slúžili, bude môcť byť opäť rozhodované o trvaní väzby. “

21. Vzhľadom na obsahovú spojitosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu s uznesením okresného súdu č. k. 0 Tp/68/2012-13 zo 4. júla 2012 považoval ústavný súd za potrebné uviesť aj podstatnú časť z napadnutého rozhodnutia okresného súdu:

«Z doposiaľ už zadovážených dôkazov v predmetnej trestnej veci, a to výpovedí jednak obvineného, ako aj už vypočutých svedkov M. S., Z. V. a v neposlednej rade aj z viacerých listinných dôkazov, ktoré sú už v súčasnosti obsahom predmetného vyšetrovacieho spisu tak, ako bol predložený súdu spolu s podaným predmetným návrhom, sú podkladom skutočnosti pre existenciu dôvodnosti podozrenia, že stíhaný skutok sa mal stať a že z jeho spáchania je skutočne dôvodne podozrivý obvinený T. M., ktorému bolo riadne vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Tr. por. V súčasnom štádiu prebiehajúceho trestného konania nie je vierohodnosť všetkých doposiaľ získaných dôkazov ničím podstatne znížená. Stíhaný skutok tiež skutočne vykazuje doposiaľ všetky potrebné zákonné formálne znaky trestného činu - zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d) Tr. zákona.

K dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhanej trestnej činnosti je potrebné dodať, že sudca pre prípravné konanie považoval obhajobné tvrdenia obvineného, prezentované jednak na jeho výsluchu pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby, ako aj v prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného, za účelové, keď obvinený sa bránil tým, že drogu, ktorú u neho zaistila polícia, chcel len prvýkrát vyskúšať. Tomuto tvrdeniu však nezodpovedá množstvo zaistenej drogy, keď podľa predbežného skúmania malo ísť až o 70 jednorazových dávok drogy (!), pričom neobstojí ani tvrdenie obvineného, že nevedel, o aké množstvo drogy sa malo jednať. Takéto zistenia výrazným spôsobom „podkopávajú“ jeho obhajobné tvrdenia, pričom výpoveďami svedkov M. S. predovšetkým Z. V. bolo v súčasnom štádiu trestného konania aj preukázané, že obvinený sa mal stíhanej trestnej činnosti dopúšťať po dlhší čas, keď Z. V. vypovedal, že pervitín bral od obvineného v priemere 2-krát týždenne, pričom dokopy od neho kúpil pervitín asi 50-krát. Oba tiež mali vedomosť o tom, že obvinený predával drogy aj iným ľuďom v meste T. a jeho okolí, keď sa na ich predaji s týmito dorozumieval prostredníctvom mobilného telefónu, pričom mal mať tiež ďalšiu osobu, ktorá mala „jeho drogy“ distribuovať tiež.

Jednou zo základných podmienok vzatia obvineného do väzby je existencia niektorého z dôvodov väzby uvedených v § 71 Tr. por., ak z konania obvineného, alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obvinený sa bude správať spôsobom predpokladaným, v danom prípade v ustanoveniach § 71 ods. 1 písm. b), písm. c) Tr. por.; v zmysle návrhu prokurátora. Výklad pojmu „konkrétna skutočnosť“ je vecou súdu, ktorý na základe skutkových okolností a dôkaznej situácie v konkrétnej trestnej veci posúdi, či vzatie obvineného do väzby je naozaj opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak.

Čo sa týka navrhovaného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., teda že by z konania obvineného alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplývala dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, tento nebol u obvineného T. M. zistený, nakoľko ani z jeho výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie a ani z obsahu doteraz zadováženého spisového materiálu nebolo preukázané dokonané konanie obvineného, ktorým by pôsobil na konkrétnych svedkov alebo by inak konkrétnym spôsobom maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Takéto dokonané konanie obvineného je pri tom

v zmysle Tr. por. podmienkou pre vyslovenie dôvodnosti z možných ďalších kolúzných aktivít, pričom nie je možné tieto vzťahovať len na určité relevantne nepodložené domnienky.

Avšak v tomto štádiu prebiehajúceho trestného konania je u obvineného T. M. daný dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., teda že je u neho dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Tento vyplýva predovšetkým zo skutočností, že obvinený je nezamestnaný, bez preukázateľných príjmov na svoju obživu, pričom z doposiaľ vykonaného vyšetrovania v predmetnej veci je zrejmé, že obvinený sa mal stíhanej trestnej činnosti dopúšťať po dlhší čas, pričom drogy od neho malo kupovať množstvo ľudí. V minulosti bol tiež 1-krát súdne trestaný pre prečin výtržníctva, pričom v podmienenečnom treste uloženom zaň sa v skúšobnej dobe osvedčil. V jeho prípade bolo tiež raz podmienenečne zastavené trestné stíhanie, v skúšobnej dobe ktorého sa rovnako osvedčil. V minulosti bol 1-krát priestupkov o riešený Obvodným úradom T. pre priestupok proti občianskemu spolunažívaniu podľa ustanovenia § 49 ods. 1 písm. d) Zákona č. 372/1990 o priestupkoch v znení neskorších predpisov, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 20,- Eur. Skutok sa stal dňa 03. 10. 2011. Iná jeho priestupková vec bola právoplatne odložená. Z uvedeného je zrejmé, že obvinený sa už v nedávnej minulosti opakovane dopúšťal protispoločenskej činnosti, za ktorú bol aj postihovaný. Charakter stíhanej trestnej činnosti a jeho nepreukázaný zdroj príjmov na obživu v danej veci napovedajú o dôvodnosti možného pokračovania v páchaní totožnej trestnej činnosti, aby si tak zadovožoval finančné prostriedky na svoju obživu.

Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. u obvineného v danej veci vychádzajú zo skutkových okolností, ktoré vzišli z dôkazov doposiaľ zadokumentovaných v spise.

Sudca pre prípravné konanie zároveň neprijal písomný sľub obvineného ako náhradu za jeho väzbu, nakoľko vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery a charakter stíhanej trestnej činnosti, resp. povahu prejednávaneho prípadu, nebola daná dostatočná záruka, že by obvinený nepokračoval v páchaní totožnej trestnej činnosti, v ktorej má vzhľadom na dlhší čas jej páchania obvinený preukázateľne určité skúsenosti, najmä čo sa týka nákupu drog a ich následnej distribúcie konečným spotrebiteľom, ktorých mal obvinený podľa

doterajších výsledkov vyšetrovania minimálne dvoch (už spomenutí svedkovia S. a V.), pričom je predpoklad, že ich počet sa postupom vo vyšetrovaní bude zvyšovať, ako to vyplynulo z výpovedí týchto svedkov. Neakceptoval teda podaný písomný sľub, ktorý by podľa jeho názoru nebol dostatočný ani v prípade uloženia primeraných povinností alebo obmedzení.

Väzba je preto v prípade obvineného T. M. potrebná, pretože pri aplikácii zásady primeranosti jej účel nie je možné dosiahnuť iným procesným inštitútom.»

22. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov všeobecných súdov pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmavanie, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 225/03, III. ÚS 181/04, III. ÚS 345/04).

23. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Zo záverov, ku ktorým dospel krajský súd pri posudzovaní podmienok zotrvania sťažovateľa vo väzbe v jeho trestnej veci, pritom nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Naopak, prejavom veľmi dôsledného zhodnotenia dosiaľ zistených skutkových okolností trestnej veci sťažovateľa v nadväznosti na jej charakter a protispoločenskú závažnosť bol už postup okresného súdu, ktorý bol одобrený aj krajským súdom v odvolacom konaní a ktorý spočíval v zúžení dôvodov väzby sťažovateľa na len preventívnu väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorá je determinovaná charakterom trestnej činnosti mu kladenej za vinu, k čomu okresný súd dôvodil, že *„Čo sa týka navrhovaného dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por., teda že by z konania obvineného alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplývala dôvodná obava, že bude pôsobiť na svedkov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, tento nebol u obvineného... zistený, nakoľko... nebolo preukázané dokonané konanie obvineného, ktorým by pôsobil na konkrétnych svedkov alebo by inak konkrétnym spôsobom maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie“*, ako aj zohľadnením jeho osobných pomerov a predchádzajúceho spôsobu života, tak ako ich videl krajský súd: *„Prihliadajúc... k osobe obvineného, jeho osobným, sociálnym pomerom, ale i zamestnaniu a jeho pracovnej činnosti, z ktorej príjmy mohli slúžiť na nákup drog, ako aj predchádzajúceho životu... sú teda prítomné všetky požiadavky pre väzbu v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. tak, ako sú konštatované v uznesení okresného súdu...“* Krajský súd v napadnutom rozhodnutí sa taktiež neopomenul zmieniť, prečo neprijal ani sťažovateľom a jeho rodinnými príslušníkmi ponúknuté záruky, ako prostriedky nahradzujúce väzbu. Teda tak krajský súd, ako aj v podstate okresný súd (v príslušnej časti odôvodnenia svojho napadnutého rozhodnutia, na ktoré sa odvoláva aj krajský súd, pozn.) dostatočne dôsledne skúmali okolnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa nielen z hľadiska relevantných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ale

aj z hľadiska rešpektovania základných práv a slobôd sťažovateľa garantovaných ústavou a dohovorom.

24. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že z práva nebyť vo väzbe z iného ako zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania. V prípadoch, keď sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (napr. III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05).

25. Ústavný súd teda po ústavnom prieskume napadnutého rozhodnutia krajského súdu (a príslušnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu, na ktoré sa odvoláva aj krajský súd, pozn.) konštatuje, že z ich odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladanému ponechaniu sťažovateľa vo výkone väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcimi súdmi vrátane právnej úpravy práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ako práva, ktoré malo byť porušené napadnutým rozhodnutím krajského súdu v jeho obsahovej spojitosti s napadnutým rozhodnutím okresného súdu s dôsledkom nezákonného ponechania sťažovateľa vo výkone väzby. Ústavný súd na základe už uvedených dôvodov sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.C

K námietke sťažovateľa byť osobne vypočutý v konaní pred krajským súdom

26. Sťažovateľ v podanej sťažnosti odvodzoval porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru aj od postupu krajského súdu, ktorý ho v odvolacom konaní osobne nevypočul k dôvodnosti jeho vzatia do väzby,

resp. že nemal možnosť v konaní pred odvolacím súdom predniesť svoje obhajobné tvrdenia k dôvodnosti jeho prepustenia na slobodu, resp. nevzatia do väzby. Svoju argumentáciu podporil aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Helmes v. Švédsko z 29. októbra 1991 či Belzink v. Poľsko z 25. marca 1998.

27. Ústavný súd pri posudzovaní tejto námietky sťažovateľa vzal do úvahy relevantnú judikatúru ESLP, v zmysle ktorej sa ESLP v prípadoch, ak bola osobná sloboda fyzickej osoby obmedzená v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru (čo je aj prípad sťažovateľa, pozn.), prikláňa k nutnosti a nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby pred súdom, ako aj k zásade kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (rozsudok vo veci Nikolov v. Bulharsko z 25. marca 1999, rozsudok vo veci Kampanis v. Grécko z 13. júla 1995). Možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „osobne sa vyjadriť“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu (rozsudok vo veci Sanchez-Reisse v. Švajčiarsko z 21. októbra 1986). Rovnako tak ústavný súd vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že väzba ako zásadný zaisťovací inštitút predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu, a preto neodmysliteľnou procesnou zárukou pri takomto zásahu musí byť právo dotknutej osoby „osobne sa vyjadriť“, teda byť vypočutá súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (III. ÚS 84/06). Na druhej strane ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre formuloval tiež právny názor, podľa ktorého nemožno ani judikatúru ESLP vykladať tak bezmedzne, že by z nej vyplývala povinnosť všeobecného súdu a zvlášť druhostupňového súdu rozhodovať o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní vždy po vypočutí obvineného bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu (IV. ÚS 45/08).

28. Z dikcie § 72 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že... o sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý, o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Podľa § 302 ods. 1 Trestného poriadku neverejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa. Podľa § 302 ods. 2 Trestného poriadku iné osoby sú z účasti na neverejnom zasadnutí vylúčené, pri rozhodovaní o väzbe má právo zúčastniť sa

na neverejnom zasadnutí aj prokurátor, obvinený a jeho obhajca, pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe môže predseda senátu účasť týmto osobám umožniť. Podľa § 304 ods. 2 Trestného poriadku ak sa má rozhodnúť o väzbe alebo ak sa má rozhodnúť o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe a predseda senátu umožnil účasť osobám uvedeným v § 302 ods. 2, predseda senátu vypočuje obvineného, postupuje pritom primerane podľa § 72 ods. 2...

29. Z citovaných zákonných ustanovení a predostretej judikatúry EŠLP v kontexte sťažovateľom vytýkaného postupu krajského súdu („*Moje právo osobne sa zúčastniť konania pred súdom a právo byť vypočutý je... potrebné považovať za základný prvok práva na spravodlivý proces*“) teda vyplýva, že k porušeniu základných práv sťažovateľa v dvojinštančnom súdnom konaní, v ktorom všeobecné súdy rozhodovali o jeho vzatí do väzby, by mohlo dôjsť v prípade, ak by nebol vôbec vypočutý. Porušeniu práv sťažovateľa však nezodpovedá stav, keď v konaní pred prvoinštančným súdom bol za prítomnosti svojho zvoleného obhajcu vypočutý, mal možnosť predniesť všetky svoje argumenty, námietky nielen k trestnej činnosti mu kladenej za vinu, ale aj voči svojmu zadržaniu vrátane ponúknutia prostriedkov nahradenia väzby, o ktorých súd v prvostupňovom konaní aj rozhodol, resp. sa nimi ústavne súladným spôsobom aj vysporiadal (pozri bod 21). Zo zákonnej dikcie § 302 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva fakultatívna možnosť, nie obligatórna zákonom uložená povinnosť predsedu senátu odvolacieho súdu uskutočniť neverejné zasadnutie za prítomnosti sťažovateľa ako obvineného a jeho obhajcu. Ústavný súd by sa k tejto možnosti priklonil napr. vtedy, ak by v okolnostiach posudzovanej veci nebol sťažovateľ vypočutý ani pred prvoinštančným súdnym orgánom ku skutočnostiam, na ktoré ho ako obvineného treba vypočuť, alebo za situácie, ak by pred rozhodnutím odvolacieho súdu vyvstali nové, dosiaľ nepoznané skutočnosti a obvinený výslovne na svojom výsluchu k týmto okolnostiam trval z dôvodu, že sú významné pre rozhodnutie súdu k otázke jeho zotrvania vo väzbe (m. m. IV. ÚS 290/07).

30. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd zistil, že v písomne podanej sťažnosti proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľ

opakoval svoju argumentáciu uplatnenú v konaní pred okresným súdom a rozšíril ju o ďalšie ponúknuté prostriedky nahradenia väzby, ktoré krajský súd takto poznamenal: „Pred rozhodnutím krajského súdu predložil doklady preukazujúce jeho vyšší príjem z pracovnej činnosti, doby zamestnania a najmä zmluvu o pracovnej činnosti so spoločnosťou M. s. r. o. B., čím dokladoval, že tvrdenie okresného súdu o tom, že je nezamestnaný nie je pravdivé. Ďalej namietal, že jeho zadržanie a obmedzenie osobnej slobody bolo v rozpore so zákonom, keď k takémuto úkonu nedal prokurátor súhlas. Konečne predložili návrhy na prevzatie záruky za ďalšie správanie sa obvineného bývalý tréner obvineného v plaveckom oddieli R. P., a tiež jeho otec, matka a stará matka. Preto žiadal, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a prepustil ho z väzby na slobodu za prijatia uvedených záruk“, o ktorých aj neopomenul rozhodnúť, resp. takto rozhodol: „... krajský súd sťažnosť obvineného zamietol, nepovažoval za dostatočný jeho písomný sľub a neprijal ani návrhy uvedených osôb za prevzatie záruk za ďalšie jeho správanie“. Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ v písomnej sťažnosti podanej proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu uplatnil v plnej miere všetky svoje obhajobné tvrdenia proti jeho vzatiu do väzby, ktoré uznal za vhodné a potrebné, resp. žiadna prekážka mu nebránila v tom, aby neuviedol iné/nové, dosiaľ neznáme skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé privodiť preň priaznivejšie rozhodnutie odvolacieho súdu o potrebe jeho obmedzenia na osobnej slobode vrátane ďalších ponúknutých záruk ako prostriedkov nahradenia väzby. Vzhľadom na uvedené považoval ústavný súd sťažnostné námietky v tejto časti sťažovateľom podanej sťažnosti za zjavne neopodstatnené, a preto ju aj v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.D

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým rozhodnutím krajského súdu

31. Sťažovateľ sa v podanej sťažnosti domáhal vyslovenia porušenia svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru a základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým rozhodnutím okresného súdu a krajského súdu. Z obsahu podanej sťažnosti

a jej príloh je zrejmé, že svoje sťažnostné námietky koncentroval na rozhodnutia všeobecných súdov týkajúcich sa jeho vzatia do väzby potom, ako bol zadržaný vyšetrovateľom Policajného zboru (teda fakticky obmedzený na svojej osobnej slobode, pozn.), keď o zákonnosti a ďalšom trvaní tohto obmedzenia na osobnej slobode sťažovateľa rozhodovali všeobecné súdy.

32. Vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax ESĽP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok ESĽP de Wilde at al v. Belgicko z 18. júna 1971, AČ 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc.). Článok 6 dohovoru teda upravuje právo na spravodlivý proces, a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytované osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade špeciálna prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (m. m. II. ÚS 15/05). V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľom namietané porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru nemá príčinné uplatnenie vo väzobných veciach. K rovnakým záverom dospel ústavný súd aj pri sťažovateľom namietanom porušení čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý nie je aplikovateľný v okolnostiach jeho veci a ktorý sťažovateľ konkretizoval v odôvodnení ním podanej sťažnosti a v jej petite ho nekonkretizoval.

33. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru (obdobne by tomu bolo aj podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, pozn.) uvádza, že uvedené právo je súčasťou tých ustanovení ústavy a dohovoru, ktoré pojednávajú o ochrane práva na osobnú slobodu. Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na

slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, nedošlo/nemohlo dôjsť k porušeniu tohto sťažovateľom označeného práva.

34. K sťažovateľom namietanému porušeniu práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré malo byť porušené tým, že pri výsluchu „kľúčových“ svedkov pred vznesením obvinenia sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku nebol prítomný ním zvolený obhajca (pozri bod 3.1), ústavný súd uvádza, že nezistil príčinnú súvislosť medzi týmto namietaným porušením článku a sťažovateľom namietaným účelovým postupom orgánov činných v trestnom konaní, a to aj v dôsledku skutočnosti, že v súlade s procesnými predpismi každý svedok, ktorý bude vypočutý v trestnej veci obvineného (po postupe orgánov činných v trestnom konaní podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.), bude podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku vypočutý za účasti buď samotného obvineného, alebo jeho obhajcu.

35. V závere svojej argumentácie ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09).

36. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ mal a má v systéme všeobecného súdnictva, ako aj v rámci prípravného trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na ochranu v sťažnosti označených práv, ktoré mali byť porušené sťažovateľom popísaným postupom orgánov činných v trestnom konaní. Za daných okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje ústavný dôvod na to, aby vstupoval v predmetnej trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov, resp. orgánov prípravného konania. Naopak skutočnosť, že všeobecné súdy, resp. orgány prípravného konania môžu podľa platného právneho poriadku sťažovateľovi poskytnúť účinnú ochranu jeho ústavou chráneným právam a slobodám, vylučuje právomoc ústavného súdu.

37. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, prepustenie sťažovateľa na slobodu, priznanie finančného zadosťučinenia), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2012